# La Pixarrada del Diable

Vaig haver de passar per la carretera vella perquè el túnel de Tresponts —tan necessari per comunicar les terres altes d'Urgell i Andorra amb Organyà i el gran sud urgellenc— estava tancat per obres de manteniment. No soc dels que reneguen quan es troben en una situació així; al contrari, un viatge al passat de tant en tant, si és curt, si trenques la rutina una estona, sempre va bé, penso.

El de Tresponts no és un tram gaire llarg, però sí ple de revolts estrets i retallats al congost. Tothom hi ha passat, alguna vegada, entremig d'aquelles penyes verticals, grandiloqüents, uns murs ciclopis que cauen a pic sobre el riu Segre i que imposen un respecte gairebé sepulcral; i no fa pas tants anys, travessàvem Tresponts sense aquelles malles metàl·liques que en principi eviten que un roc acabi sent un nou passatger del cotxe, com li va passar a un veí de Nargó abans que reforcessin les proteccions.

I segur que molta gent recorda la Pixarrada del Diable, tal com es coneix popularment una taca allargassada de la penya al lloc més escanyat del congost, una regatera fosca que sempre m'havia cridat l'atenció. I no solament a mi, és clar, perquè si no, avui no ens hauria arribat la llegenda del Diable dels pebrots, que apareix sovint en l'imaginari col·lectiu d'aquestes muntanyes i dona nom a un pont, avui desaparegut, a la mateixa zona.

La història me la va explicar un dia el Sisco de cal Dossens: el Diable no tenia res més a fer que destruir de nit la part del pont que el bisbe Ermengol feia construir de dia. Fins que l'Excel·lentíssim i Reverendíssim Senyor en va tenir prou, que li toqués els nassos. Van capturar el Maligne i el van penjar al capdamunt de la paret de la pedra. Des d'allà, segons alguns, va provar de provocar, sense èxit, una inundació amb la seva orina; i segons d'altres, el Dimoni, penjat al mig d'aquell precipici, es va pixar de por. (En tot cas, voluntària o involuntària, era la «pixarrada del diable», que en les llibretes de viatge de Jacint Verdaguer es converteix en «raig de suor», primer, i «una reguera que hi feu la seva cua», després, potser perquè «pixarrada», la

paraula que devia fer servir el traginer que li va explicar la història, era massa gruixuda pel poeta.) El que no em va saber dir el Sisco és què va passar després amb el Diable, però és lògic pensar que va fugir i que mil anys després, amb tantes maldats com tenim en aquest desventurat món, encara volta entre nosaltres.

El que em va sobtar va ser que la Pixarrada del Diable regalimava, cosa que no havia vist mai en els meus múltiples viatges amunt i avall abans que fessin el túnel. Encara que feia una colla de dies que plovia amb ganes, ¿com podia ser que només baixés aigua per la regatera fosca, mentre que la resta de la roca continuava ben seca? O potser no era aigua, allò? No, home, no, què vols que sigui? Petroli?

Em vaig incorporar a la carretera nova una mica contrariat per aquella humitat i al cap de pocs metres vaig entrar al túnel de Montan. El vaig trobar més fosc del que era habitual. És clar!, no hi havia les plaques blanques reflectores als laterals que hi van posar no fa pas tants anys. Semblava un túnel com els d'abans, de roca, amb quatre llums esgrogueïts a les vores i al sostre… però no hi havia les plaques. Mira que canviar això… si estaven la mar de bé; quina manera de malgastar, vaig pensar. Em vaig treure les ulleres de sol perquè a més venien cotxes de cara i el pas pel túnel era estret. Llavors vaig tenir el sobresalt de la meva vida: l'ordinador del cotxe havia desaparegut, els mil botons i llumets del quadre de comandaments s'havien reduït dràsticament, el canvi de marxes no era el meu! Aquest no és el meu cotxe! Què ha passat?!

Estava conduint el Citroën AX, el meu primer cotxe…

Em va agafar un atac d'angoixa i havia de parar, però no trobava cap racó. Mentrestant, vaig veure passar cotxes que em van deixar encara més amoïnat: un Twingo, un Golf GTI, un Corsa, un Ibiza, un Peugeot 206… tots de l'any de la quica.

Al Pla de Sant Tirs vaig parar. Una mica tard, perquè m'havia pixat a sobre com si fos un etarra acabat de detenir. Això no pot ser, hòstia! Vaig agafar el mòbil i pam: un Nokia amb una pantalla ridícula, ni tàctil ni punyetes, amb botonets. Què és, aquesta broma? A la pantalla d'inici em vaig fixar en la data. No, no pot ser…

9 de març de 1998.

Recordava aquella data perquè va ser el dia que vaig pujar a Andorra per fer una entrevista de treball. M'atreia la possibilitat de passar una temporadeta al País dels Pirineus, una campanyeta que ja havia superat els vint-i-cinc anys. I, és clar, en aquell moment jo ja no era jo, sinó aquell jove amb més cabells, sense panxa i sense arrugues, que volia fugir de la ciutat on va néixer i créixer.

I ara què faig?

Si girava cua i tornava a passar per la carretera vella, s'acabaria aquell malson? Qui m'ho podia assegurar?

Calma, calma. Realment era un malson?

Si continuava cap amunt, seria el Roc del 1998? Una segona oportunitat, amb l'experiència acumulada? (El meu cervell no era el del 1998, això era clar.) No era el somni de qualsevol mortal?

Però… I tot el que havia passat des de llavors, s'esfumaria? Ja no tornaria a veure els fills? No sabia per què, però estava segur que ara la història no es repetiria, que potser m'agafarien a la feina i al cap de tres anys en trobaria una altra —com així va passar—, però per què m'hauria de tornar a casar amb la mateixa persona i tenir els dos fills que tinc ara?

El túnel de Tresponts continuava tancat. Vaig agafar la desviació per la carretera vella i vaig respirar fondo. Com que no podia tancar els ulls i despertar-me d'aquella agonia un cop superat el tram de revolts, el cervell, en connivència amb la pròstata, va decidir que havia de mullar els pantalons una altra vegada. A més, em suaven les mans i l'úlcera de l'estómac començava a fer-me la guitza, com sempre que estava nerviós. Massa fronts oberts.

Em vaig reincorporar a la carretera nova amb l'ai al cor, però quan vaig veure que em venia de cara un Tesla vaig deixar anar un «uffffff» alliberador, vaig tancar els ulls un segon i em vaig relaxar. Tot estava en ordre: el meu Peugeot 3008, el mòbil xinès d'última generació que tenia al

seient del copilot, els cotxes i camions que em trobava, el panell lluminós relativament nou de «Vostè va a 73» que hi ha a l'entrada d'Organyà…

Quan vaig aparcar, em vaig quedar dins del cotxe, primer content i després pensant una estona. En qüestió de segons havia pres una decisió transcendental, i després d'una primera sensació d'alleujament em va entrar el neguit.

Torna enrere, Roc, no saps el que et perds, semblava que em deia una veueta. Amb vint-i-cinc anys i amb el bagatge que tens ara, no cometràs els mateixos errors, sabràs triar el que més et convé i tindràs un futur brillant, no la mediocritat ens què t'has instal·lat. Ah, i aquella noia de qui et vas enamorar i que vas deixar escapar, ximple!

Segur que te la vols jugar? Tens dos fills preciosos. Qui et diu que no et mataràs a la carretera abans d'arribar a Andorra o d'aquí a dos anys? I si no t'agafen a la feina, tornaràs a la precarietat i al vici de la *city*? No deies que volies fugir? —va contraatacar un altre jo.

Per un moment vaig pensar que aquestes dues veus de la consciència eren l'àngel de la guarda i el dimoni, però no acabava de situar-los malgrat les aparences. El més lògic era que el meu dimoni m'incités a tornar enrere, però no n'estava del tot segur i no vaig gosar preguntar-l'hi.

Els dubtes es mantenien i em vaig estar una bona estona al cotxe, fins que es van esvair quan em vaig imaginar la Gemma, el meu amor fracassat —perquè vaig ser molt imbècil i la vaig deixar escapar, sí—, cavalcant-me al meu pis d'Arinsal. Vaig arrencar el cotxe un altre cop i vaig enfilar la carretera, de pressa, convençut. Sort que el túnel és a prop del poble, perquè se m'amuntegaven els pensaments i els interrogants: i si l'entrevista de treball va malament? Això et canviarà la vida, Roc. Nah, m'agafaran segur, aquells anaven desesperats buscant algú com jo, ràpid, efectiu i discret.

Però el túnel ja estava obert i el pas per la carretera vella estava prohibit per un senyal, com sempre. Però jo no estava per prohibicions. M'hi vaig endinsar inquiet però a marxa lenta, i quan vaig ser a l'altura de la Pixarrada del Diable em vaig adonar que ja era seca. Em vaig aturar i vaig sortir del cotxe. De cara a la penya, vaig dir: «Has tornat per recordar vells temps? Ja veus quin

mal que has fet amb la teva pixarrada de merda. O potser t'has pixat de por com sempre? T'han capturat els de les obres, com fa mil anys? Em sents, o ja has tornat a fugir?» Llavors me la vaig treure, vaig deixar anar les quatre gotes que em quedaven, vaig pujar al cotxe i vaig continuar. En direcció contrària.